

ЗДОЛЬНАСЦЬ КЛОНАВЫХ ПРЫШЧЭПАУ СЛІВЫ ДА ВЕГЕТАТЫЎНАГА РАЗМНАЖЭННЯ

Адным са шляхоў інтэнсіфікацыі садаводства з'яўляецца закладванне хуткаплодных насаджэнняў на клонавых прышчэпах. Даследаванні, праведзеныя ў шмат якіх краінах, сведчаць пра тое, што існуе тэндэнцыя закладваць усё больш плодовых насаджэнняў не толькі яблыні, грушы, але і костачкавых культур на клонавых сярэдне- і слабарослых прышчэпах [1, 2, 6].

У сучасным садаводстве існуе вострая праблема паскоранага вырошчвання і павелічэння вытворчасці высакаякаснага пасадачнага матэрыялу. Інтэнсіфікацыя выклікала змяненні ў канструкцыях плодовых насаджэнняў, сартыменце і сортапрышчэпковых камбінацыях. У гэтых умовах патрэбы ў пасадачным матэрыяле значна ўзраслі. І пытанне паскоранага вырошчвання прышчэпаў і саджанцаў застаецца актуальным з года ў год. Гэта абумоўлена недахопам вырошчваемых прышчэпаў і асабліва стандартных [3].

Прышчэпленне прамысловых сартоў на слабарослыя прышчэпы дае магчымасць без дадатковых працоўных і матэрыяльных затрат вырошчваць хуткаплодныя дрэвы, якія адпавядаюць сучаснай тэхналогіі стварэння садоў. Толькі пры ўдалым спалучэнні высокапрадукцыйных сартоў з добра прыстасаванымі да мясцовых умоў прышчэпамі можна дасягнуць максімальнай ураджайнасці плодовых насаджэнняў.

Адным з галоўных элементаў гэтай тэхналогіі з'яўляецца стварэнне нізкарослых ушчыльненых пасадак інтэнсіўнага тыпу, якія забяспечваюць ранняе (на 2—3-і год) уступленне дрэў у плоданашэнне, невялікі іх памер (1,5—3 м), больш высокі ўраджай з адзінкі плошчы за кошт павышэння шчыльнасці стаяння раслінаў. Прадукцыйнасць і эканамічная эфектыўнасць такіх насаджэнняў павышаюцца ў 4—5 разоў. З дрэў на слабарослых прышчэпах зручна ўбіраць ураджай, прадукцыйнасць працы зборшчыкаў павышаецца ў 1,5—2 разы, аблягчаецца правядзенне ручнога і механізаванага абразання. Сарты, прышчэпленыя на слабарослых прышчэпах, маюць тыя ж уласцівасці, што і спуры [2, 6].

Да прышчэпы прад'яўляецца шэраг патрабаванняў. Яна павінна валодаць павышанай зімаўстойлівасцю, устойлівасцю супраць хвароб і шкоднікаў, нізкаросласцю і хуткаплоднасцю, сумяшчальнасцю са шматлікімі сартамі. Клонавая прышчэпа павінна лёгка размнажацца вегетатыўным шляхам, мець роўныя прамы стволік, пазбаўлены шыпоў, не даваць каранёвых парасткаў.

У сувязі з неабходнасцю хуткага ўвядзення ў вытворчасць клонавых прышчэпаў костачкавых культур вялікае значэнне набывае распрацоўка тэхналогіі іх размнажэння, паколькі вырошчванне саджанцаў на клонавых прышчэпах значна больш складанае, чым на насенных. Цяжкасці

заклучаюцца ў атрыманні самой прышчэпы. Традыцыйнае размнажэнне вертыкальнымі парасткамі звычайна дае выхад з 1 га матачніка ў яблыні 30—70 тыс. шт., у костачкавых — намога менш.

Найбольш эфектыўны спосаб размнажэння для ўсіх костачкавых — зялёнае чаранкаванне, аднак ён магчымы толькі ва ўмовах штучнага туману. Зараз ён будзе бадай што і самым энергаёмістым. Пры размнажэнні зялёнымі чаранкамі з 1 га матачніка можна атрымаць 400—600 тыс. чаранкоў. Больш простым і надзейным з'яўляецца спосаб размнажэння адраўнелымі чаранкамі, аднак ён прыдатны не для кожнага віду прышчэпаў [4, 5]. Для паспяховай работы гадавальнікаў неабходна ствараць пры іх парасткавыя і чаранковыя матачнікі з высокай прадукцыйнасцю. Толькі пры такіх умовах можна значна павялічыць атрыманне высака якаснага пасадачнага матэрыялу.

Слабарослыя клонавыя прышчэпы костачкавых культур дэфіцытныя, таму важна рацыянальна выкарыстоўваць кожную. Гэта вымушае ўжываць усе вядомыя спосабы размнажэння, выявіць найбольш прадукцыйныя для кожнай формы, каб атрымаць як мага больш стандартных прышчэпаў.

Пытанні размнажэння клонавых прышчэпаў слівы на паўднёвым захадзе Беларусі вывучаліся з 1986 г. у Гродзенскім занальным НДІ сельскай гаспадаркі. Правяралі наступныя метады размнажэння: вертыкальнымі парасткамі, адраўнелымі чаранкамі і каранёвымі чаранкамі.

Глеба на ўчастку дзярнова-падзолістая супясчаная, развіваецца на супеску звязным, які з глыбіні 60—80 см падсцілаецца марэнным суглінкам. Рэакцыя глебавага раствору слабакіслая (рН 5,2). Колькасць гумусу — 1,2%. Забяспечанасць рухомым фосфарам 13 мг і каліем 15 мг на 100 г глебы. Стан глебы — чорны папар. Вывучалася больш за 40 формаў прышчэпаў з розных экалагічных зонаў.

Вертыкальныя парасткі. Тэхналогія атрымання парасткаў такая ж, як і ў яблыні. Схема пасады кустоў $2 \times 0,5$ м. У радкі ў паласу акучвання ўнесены торф пластом 15—20 см. Акучваюць адрастаючыя парасткі пасля дасягнення імі вышыні 10—15 см конным акучвальнікам з наступнай апраўкай і падсыпаннем зямлі. Праз 10—12 дзён праводзіцца падакучванне падрослых парасткаў для стварэння і захавання ў грудку дастатковай вільготнасці. Адрэзанне ўкаранёных парасткі ў кастрычніку пасля надыходу лістападу.

Найважнейшым паказчыкам прыдатнасці прышчэпаў да размнажэння вертыкальнымі парасткамі з'яўляецца выхад укаранёных парасткаў з аднаго куста — рэпрадуктыўнасць куста (табл. 1). За першыя гады эксплуатацыі матачніка рэпрадуктыўнасць бывае невысокай — 2—3 парасткі, аднак у далейшым пры правільным доглядзе і фарміраванні куста яна ўзрастае да 5—8, а ў асобных формаў і больш высока, хаця на матачных кустах вырастае 10—25 парасткаў. Рэпрадуктыўнасць шмат у чым залежыць ад умоў надвор'я ў вегетацыйны перыяд — у вільготныя гады яна больш высокая. Вельмі важна, каб пры акучванні кустоў глеба была вільготная. Пры старэнні куста і яго няправільным абразанні ўтвараецца вялікая «галава» куста, якая складаецца з каранёў і пнякоў новага яруса, што перашкаджае ўкараненню і аддзяленню парасткаў. Куст патрабуе дэталёвага амаладжэння.

Лепшымі формамі па рэпрадуктыўнасці з'яўляюцца: 146-1, 146-2, 141-2, ВПК-1, яны даюць з куста 8—10 укаранёных парасткаў з добра развітой каранёвай сістэмай, у той час як формы АП-1, ВВА-1, 9-46 — толькі па 2—3 парасткі з куста. Частка прышчэпаў дае або вельмі мала, або адзінкавыя ўкаранёныя парасткі. Існуюць формы (МС-13, Еўразія 43 і інш.), якія не ўкараняюцца ў нашых умовах.

Па рэпрадуктыўнасці і ступені ўкаранення даследаваныя прышчэпы аднесены да наступных групаў:

- 1) лёгка ўкараняюцца: 140-1, 140-2, 141-2, 146-1, 146-2, 15-6, ВПК-1;
- 2) сярэдне ўкараняюцца: ВП \times ВВ $2n=24$, АП-1, ВВА-1, 9-46;

Таблица 1. Размножение клоновых прыщэпаў слівы вертикальнымі парасткамі (1986—1992 гг.)

Прыщэпа	Рэпрадуктыўнасць куста, шт.	Стан каранёвай сістэмы, бал	Дыяметр прыщэпы, мм	Ступень аддзялення парастка, бал	Выхад прыщэпаў	
					з 1 га, тыс. шт.	стандартных, %
ВПК-1	10,1	4,6	4—8	5,0	101,0	95,7
146-1	10,0	4,6	6—12	4,6	100,0	92,6
146-2	9,9	4,8	7—12	4,4	99,0	92,3
141-2	8,8	4,4	5—11	2,5	88,0	86,5
140-1	5,8	4,2	11—18	2,5	58,0	58,8
140-2	7,9	4,4	7—11	4,3	79,0	87,1
15-6	6,8	4,8	9—15	4,9	68,0	72,4
ВП×ВВ 2n=24	3,1	4,0	4—8	4,0	31,0	94,2
ВВА-1	2,2	3,4	6—10	3,5	22,0	90,7
9-46	2,1	4,0	9—14	4,0	21,0	92,8
АП-1	2,5	3,0	9—17	3,7	25,0	80,2
ОД 2-3	1,4	2,5	5—12	3,0	14,0	61,5
306	1,1	4,0	8—14	4,0	11,0	94,2
ВП×алыча 31/20	1,3	3,0	6—9	3,5	13,0	91,8
Піксі	1,3	2,6	4—6	3,4	13,0	74,6
ЖФ 655/2	1,4	3,0	5—8	3,0	14,0	78,2
ВВА 15-11	адзінкава	2,0	6—9			
61-5	тое ж	2,0	4—7			
ВП×канадская 1	»	2,0	4—7			
АКУ 2-31	»	2,0	5—11			
205-5	»	2,0	6—10			
ВП×канадская 3	0					
Еўразія 43	0					
МС-13	0					
ВСГ 132-2	0					
СВГ 11-19	0					
АП-2 № 35	0					
АП-5 № 6	0					
ОПА 15-2	0					
Сеянец Юты	0					

3) слаба ўкараняюцца: АКУ 2-31, ОД 2-3, ВВА 15-11, 306, 61-5, 205-5, ВП×канадская 1, ВП×алыча 31/20, Піксі, ЖФ 655/2;

4) не ўкараняюцца: ВП×канадская 3, Еўразія 43, Сеянец Юты, МС-13, ВСГ 132-2, СВГ 11-19, ОПА 15-2, АП-2 № 35, АП-5 № 6.

Пры размножэнні парасткамі ў нашых умовах выхад з 1 га ў лепшых формаў — 60—80 тыс., часам да 100 тыс., што паказвае яго эфектыўнасць для гэтых формаў. У групе з сярэдняй укараняльнасцю выхад прыщэпаў — 30—40 тыс.

Парасткі ў слівы часта перарастаюць і робяцца непрыдатнымі для выкарыстання ў гадавальніку. Гэта асабліва характэрна для прыщэпаў 15-6 і 140-1, якія хоць і ўтвараюць добра ўкаранёныя парасткі, аднак яны атрымліваюцца тоўстымі і выхад стандартных прыщэпаў у іх больш нізкі, чым у іншых формаў. Так, у 140-1 іх толькі 58%, 15-6 — 72%. З гэтай прычыны высокі выхад укаранёных парасткаў не гарантуе забяспечанасці якаснымі прыщэпамі. Яны не заўсёды адпавядаюць стандарту: адны перарастаюць, іншыя маюць слабую каранёвую сістэму. Высокі выхад стандартных прыщэпаў атрымліваецца заўсёды ў формаў ВПК-1, 146-1, 146-2, 141-2, ВП×ВВ 2n=24.

Найбольш развітая каранёвая сістэма фарміруецца ў прыщэпаў 15-6, 141-2, 140-2, 146-2, ВПК-1, яны да выкопвання маюць валасніковістую, добра развітую сістэму з другасных каранёў. Слабае развіццё каранёў назіраецца ў ОД 2-3, 9-46 і Піксі, якія да выкопвання фарміруюць толькі першасныя карані, што лёгка абломліваюцца пры выкопванні і сартаванні.

На момант выкопвання парасткі дасягаюць вышыні 90—110 см, не-

калькі меншыя (40—70 см) атрымліваюцца ў 140-1, ВВА-1, Піксі, ВП×ВВ 2n=24.

Працэс аддзялення парасткаў у слівы працаёмкі і не ўсе формы лёгка аддзяляюцца ад матачнага куста. Мы вызначалі ступень аддзялення ў балах. Вельмі лёгка аддзяляюцца парасткі ў формаў ВПК-1, 146-1, 15-6 (табл. 1), а найбольш цяжка — у формаў 140-1 і 141-2, паколькі ў іх вельмі цвёрдая драўніна і карані ўтвараюцца блізка да цэнтральнага правадніка, пры вырэзванні яны абломваюцца. У маладых кустоў парасткі больш тонкія і аддзяляюцца лягчэй.

Адраўнелыя чаранкі. Вывучэнне розных варыянтаў размнажэння клонавых прышчэпаў костачкавых культур адраўнелымі чаранкамі паказала, што гэты метада больш прыдатны для прышчэпаў слівы. Прышчэпы вяршыні і чарэшні, за выключэннем прышчэпы Колт, укараняюцца вельмі слаба.

На падставе гэтага намі адпрацавана тэхналогія размнажэння адраўнелымі чаранкамі [4]. Чаранкі нарыхтоўваем і наразаем у кастрычніку ў спецыяльным матачніку. Падрыхтаваныя чаранкі апрацоўваем на працягу 4—6 с растварам індаліл-маслянай кіслаты (ІМК) з канцэнтрацыяй 1500—2000 мг/л, прыгатаваным у 30% -ным этылавым спірце. Пасля гэтага змяшчаем іх на стратыфікацыю ў поліэтыленавыя мяшкі і вытрымліваем пры тэмпературы каля 20 °С на працягу 10—12 дзён да ўтварэння калюса на ніжніх апрацаваных зрэзах.

Пасля стратыфікацыі чаранкі высаджаем у грунт пад зіму. Схема пасадкі — 3—5×30 см. Шырокія міжрадкоўі патрэбны для праполвання і рыхлення. На працягу вегетацыі неабходна шляхам палівання падтрымліваць вільготнасць глебы не ніжэй за 60% гранічнай палявой вільгацязёмнасці.

Захаванне гэтых умоў дае магчымасць атрымліваць прыжывальнасць 30—50% ад колькасці высаджаных чаранкоў. У залежнасці ад кліматычных умоў і сартавых асаблівасцяў яна вагаецца па гадах у значных межах. Так, прышчэпа ОД 2-3 прыжываецца на 42—67%, Сеянец Юты — 21—45%, ВВА-1 — 34—60%. Сярэднія даныя за шэраг гадоў пададзены ў табл. 2.

Вывучаныя прышчэпы аднесены да наступных групаў:

1) высокая прыжывальнасць (вышэй за 40%): ОД 2-3, 140-1, 140-2, 146-1, 146-2, 15-6, ВВА-1;

2) сярэдняя прыжывальнасць (20—40%): 141-2, 205-5, ВПК-1, АКУ 2-31, Сеянец Юты, ВВА 15-11, ВВА 31-22, АП-3 № 2, АП-5 № 8;

3) нізкая прыжывальнасць (5—19%): 306, 9-46, МС-13, ВПК-3, ВП×Халыча 31/20, ВП×ВВ 2n=24, СВГ 11-19, ОПА 15-2, ВП×канадская 3, АП-1, АП-2 № 35, АП-5 № 6, АП-5 № 7, АП-5 № 14, АП-5 № 15;

4) адзінкавая прыжывальнасць (ніжэй за 5%): СВГ 132-2, 61-5, ВПК-4, АП-3, Еўразія 43, Чарасота×аштарацкая, ВП×канадская 1.

Неабходна адзначыць, што пры размнажэнні адраўнелымі чаранкамі перарослыя прышчэпы, як гэта назіраецца пры парасткавым размнажэнні, тут практычна адсутнічаюць, часцей бываюць нават недаросткі. Выхад стандартных прышчэпаў у формаў з высокай прыжывальнасцю складае 80,2—86,2%. У формаў з нізкай прыжывальнасцю выхад прышчэпаў значна меншы, у асноўным з прычыны слабага развіцця каранёвай сістэмы.

Лепшымі формамі для чаранкавання (доўгія парасткі сярэдняй таўшчыні, без разгалінаванняў) з'яўляюцца: ВП×алыча 31/20, ВВА 31-22, 61-5, 15-6, 205-5, ОД 2-3, 146-1, 146-2, 140-1, 140-2, 141-2. Малы выхад чаранкоў (з прычыны галінавання, наяўнасці калючак на парастках) назіраецца ў прышчэпаў: АКУ 2-31, ОПА 15-2, ЖФ 655/2, група АП. Вельмі кароткія і малалікія парасткі ўтвараюць МС-13 і Піксі.

Каб павысіць эфектыўнасць гэтага метаду, мы ўдасканалілі вядомую тэхналогію дзякуючы мульчыраванню глебы чорнай поліэтыленавай плёнкай [5]. Чаранкі рыхтуюцца па звычайнай тэхналогіі. Без апрацоў-

Табліца 2. Размнажэнне клонавых прышчэпаў слівы адраўнелымі чаранкамі ў адкрытым грунце (1986—1990 гг.)

Прышчэпа	Ступень калюсаўт-варэння, бал	Прыжывальнасць чаранкоў, %	Стан каранёвай сістэмы, бал	Вышыня прышчэпы, см	Выхад стандартных прышчэпаў, %
ОД 2-3	3,0	54,5	4,0	40—80	80,7
140-1	4,0	81,3	5,0	60—100	83,2
140-2	4,0	63,5	4,5	80—110	82,7
141-2	4,0	34,0	4,5	50—90	79,9
146-1	4,0	41,0	5,0	80—100	81,5
146-2	4,0	54,8	5,0	80—100	80,2
15-6	4,0	71,1	4,0	40—60	86,2
ВП×ВВ 2n=24	4,0	17,1	4,0	30—60	70,9
205-5	3,0	24,2	3,5	40—50	83,4
СВГ 11-19	2,0	20,0	3,0	40—70	20,2
ВСГ 132-2	2,0	адзінкава			
306	2,0	18,5	4,0	40—50	80,4
9-46	2,0	10,7	3,0	60—100	82,2
АКУ 2-31	3,0	27,7	4,0	40—80	59,4
ОПА 15-2	3,0	19,6	2,0	10—30	15,2
Сеянец Юты	2,0	27,8	4,0	20—60	60,5
Еўразія 43	4,0	0			
ВП×Алыча 31/20	3,0	19,1	4,0	50—80	82,1
61-5	2,0	адзінкава			
Чарасота×Аштаракца	0				
МС-13	2,0	16,4	2,0	8—15	10,8
ВПК-1	2,0	23,0	3,0	20—30	26,5
ВПК-3	1,0	7,5	2,0	30—50	18,0
ВПК-4	1,5	адзінкава			
ВП×канадская 1	2,0	тое ж			
ВП×канадская 3	3,0	12,0	2,5	20—35	20,5
ВВА-1	3,0	47,0	4,5	50—60	82,1
ВВА 15-11	4,0	20,7	3,0	30—50	43,6
ВВА 31-22	4,0	31,0	3,0	40—60	84,2
АП-1	3,0	11,3	4,0	90—100	71,5
АП-2 № 35	3,0	18,8	3,0	30—40	60,2
АП-3	3,0	адзінкава			
АП-3 № 2	3,0	34,1	5,0	30—60	70,8
АП-5 № 6	3,0	19,5	4,0	30—60	67,5
АП-5 № 7	3,0	18,0	4,0	30—40	80,9
АП-5 № 8	3,0	22,2	2,0	30—50	14,3
АП-5 № 14	3,0	18,0	4,0	40—60	81,5
АП-5 № 15	3,0	13,8	3,0	25—40	62,8

кі чаранкоў стымулятарамі росту як у адкрытым грунце, так і на плёнцы прыжывальнасць іх вельмі нізкая, нават у лепшых формаў яна ўсяго 3—8%. Высаджваюцца падрыхтаваныя чаранкі на грады шырынёй 90 см, папярэдне прыкрытыя чорнай плёнкай таўшчынёй 0,12 мм. Пры такой шырыні градаў можна механізаваць выкопванне прышчэпаў скабой для выкопвання НВС-1,2. Схема пасадкі чаранкоў на градах 3—5××15 см, на 1 м² высаджваецца 150—180 шт. у напраколваныя ў плёнцы адтуліны.

Прыжывальнасць склала (табл. 3) у ОД 2-3 72,4%, што вышэй на 19,9%; у 140-1 — 88,7%, або вышэй на 7,4%. Значна ўзрастае прыжывальнасць на плёнцы таксама і ў формаў, якія ў звычайных умовах маюць нізкую прыжывальнасць. На плёнцы ўзрастае таксама выхад стандартных прышчэпаў. Так, у ВВА-1 ён склаў 90,6%, што вышэй на 8,5%, у прышчэпы 140-1 выхад павялічваецца на 11,3%.

Такім чынам, прыжывальнасць чаранкоў на плёнцы павышаецца на 7,4—29,0%, выхад стандартных прышчэпаў — на 8,5—12,0%. Дзякуючы захаванню вільгаці і аптымізацыі тэмпературнага рэжыму пад плёнкай расліны лепш развіваюцца, адпадае неабходнасць праполвання, палівання і апрацоўкі глебы. Прышчэпы на плёнцы каштуюць у 2—2,5 раза дзешавей за кошт зніжэння затрат на іх догляд і павышэння якасці.

Таблиця 3. Размноження клонових прущэпаў слівы адраўнелымі чаранкамі пры мульчаванні чорнай плёнкай (1988—1992 гг.)

Прыщэпа	Прыжывальнасць чаранкоў, %	Стан каранёвай сістэмы, бал	Вышыня прущэпы, см	Ступень галінавання, бал	Выхад стандартных прущэпаў, %
ОД 2-3	72,4	4,0	40—80	2,5	89,9
146-2	83,8	5,0	80—100	2,0	92,2
146-1	68,4	5,0	60—80	2,0	93,2
141-2	65,8	5,0	90—110	1,5	93,8
140-1	88,7	5,0	80—90	2,0	94,5
15-6	86,7	5,0	60—80	3,5	89,9
205-5	30,7	3,0	40—60	2,5	82,4
ВПХВВ 2n=24	24,1	4,0	40—70	2,0	87,3
АКУ 2-31	31,8	4,0	35—50	4,0	64,2
СВГ 11-19	21,4	4,0	20—25	3,0	79,3
Піксі	39,3	4,0	30—40	2,0	58,0
ВВА-1	66,1	3,5	40—70	3,0	90,6
ВВА 15-11	23,8	4,0	40—50	3,0	51,7
ВПХалыча 31/20	27,7	4,5	80—100	3,0	87,1

Таблиця 4. Размноження клонових прущэпаў слівы каранёвымі чаранкамі (1986—1988 гг.)

Прыщэпа	Прыжывальнасць чаранкоў, %	Вышыня прущэпы, см	Стан каранёвай сістэмы, бал	Дыяметр прущэпы, мм
СВГ 132-2	30,2	60	3,5	5—8
СВГ 11-19	10,1	52	2,5	4—7
146-1	8,4	50	3,0	3—5
ВПК-1	5,0	54	3,0	4—6
140-1	0			
140-2	0			
ВПХканадская 1	0			
15-6	0			
306	0			
9-46				

Каранёвыя чаранкі. Для размножэння клонових прущэпаў каранёвымі чаранкамі неабходна мець матачнік, дзе пасля выкопвання раслінаў можна нарыхтоўваць карані для наступнага наразання чаранкоў. Карані нарыхтоўваюць увосень, чаранкі наразаюць увесну і пры паспяванні глебы высаджаюць іх. Паколькі матачных раслінаў у нас не было, мы вывучалі толькі некаторыя формы (табл. 4).

Цяжкасць тут складаецца ў тым, што большасць клонових прущэпаў слівы ўтварае тонкія карані, з якіх не заўсёды можна нарыхтаваць чаранкі. Таму гэты метад не можа быць эфектыўным з прычыны нізкага каэфіцыента чаранкавання. Да таго ж аналіз прыжывальнасці чаранкоў паказаў, што формаў з высокай прыжывальнасцю ў нашых умовах не выяўлена. Большасць прущэпаў або не ўкараняецца наогул, або ўкараняецца слаба. Толькі СВГ 132-2 маюць прыжывальнасць 30,2%, аднак гэты паказчык не рэнтабельны ў параўнанні з іншымі спосабамі размножэння.

Вывады

1. Перспектыўныя формы клонових прущэпаў слівы валодаюць высокай здольнасцю да вегетатыўнага размножэння, аднак для кожнай з іх неабходна падбіраць найбольш эфектыўны спосаб. Для паспяховай работы гадавальных неабходна ствараць парасткавыя і чаранковыя матачнікі з высокай прадукцыйнасцю.

2. Размноженне вертыкальнымі парасткамі можна рэкамендаваць для прышчэпаў: 140-2, 141-2, 146-1, 146-2, 15-6, ВПК-1. Выхад парасткаў з 1 га гадавальніка ў іх складае 60—100 тыс. Высокі выхад стандартных прышчэпаў мае стабільнасць для формаў: ВПК-1, 146-1, 146-2, 141-2.

3. Метад размножэння адраўнелымі чаранкамі больш прыдатны для прышчэпаў слівы; прышчэпы вішні і чарэшні прыжываюцца слаба. Ён просты, зручны і найбольш рэнтабельны. Яго можна рэкамендаваць для прышчэпаў: Од 2-3, 140-1, 140-2, 146-1, 146-2, 15-6, ВВА-1. Выкарыстанне найноўшых тэхналогій дае магчымасць павысіць эфектыўнасць гэтага метаду. Ужыванне чорнай полэтыленавай плёнкі для мульчыравання глебы павышае прыжывальнасць чаранкоў на 7,4—29,0%, выхад стандартных прышчэпаў — на 8,5—12,0%. Кошт прышчэпаў зніжаецца ў 2—2,5 раза, паколькі змяншаюцца затраты і прышчэпы маюць больш высокую якасць.

4. Клонавыя прышчэпы слівы маюць нізкую здольнасць да размножэння каранёвымі чаранкамі з прычыны ўтварэння імі тонкіх каранёў. Толькі ВСГ 132-2 мае прыжывальнасць чаранкоў 30,2%, аднак гэты паказчык не рэнтабельны ў параўнанні з іншымі спосабамі размножэння.

Summary

As a result of long-term study on 40 clones of plum stocks, their ability to propagation by vertical layering and by dormant and root cutting on sandy-loam soils was revealed, classification and characterization by performance being presented and methods of vegetative propagation for promising stocks being recommended.

Літаратура

1. Будаговский В. И. Культура слаброслых плодовых деревьев. М., 1976.
2. Еремин Г. В. // Садоводство и виноградарство. 1990. № 3. С. 11—14.
3. Степанов С. Н. Плодовый питомник. М., 1981.
4. Цынгалев Н. М. Размножение клоновых подвоев сливы одревесневшими черенками. Мн., 1990. № 102.
5. Цынгалев Н. М. Применение мульчирующих пленок при размножении клоновых подвоев сливы одревесневшими черенками. Мн., 1990. № 114.
6. Шаталова М. А. Достижения селекции в создании слаброслых сортов и подвоев косточковых культур. М., 1978.